

Vil avlive mytene

Av LARS HENRIK BJØRGUM

— Vi må legge bort bildet av den onde Quisling. Historikeren Hans Fredrik Dahl vil avlive en rekke myter om Vidkun Quisling i sin biografi som han lanserte første bind av i Oslo igår.

Men han får problemer når han i bind to skal forsøke å bevise at det var Quislings besøk hos Adolf Hitler i 1939, som satte Hitler på tanken å okkupere Norge.

— En diskutabel påstand, men den bør diskuteres, sier Dahl med henvisning til kilder fra sensommeren 1940.

Å tillegge Quisling en så viktig rolle forut for okkupasjonen av Norge 9. april 1940, møtes etter det Dagens Næringsliv forstår med med hoderysting fra garvede okkupasjons-historikere.

Igår redegjorde Dahl for hvor problematisk det er for en nordmann å skrive en biografi over Quisling, mannen som i 1940 fikk sitt eget navn gjort om til en fellesbetegnelse for landsforræderi. Dahl ga eksempler på en rekke myter om Quisling. Det meste mener han skriver seg fra Nordahl Griegs oppsummering fra 1936, som han mener hans eget nye kildematerial slår ihjel:

— Quisling drev ikke valutavindling i Moskva i 1920-årene. Han sendte ikke soldater mot arbeiderne ved Menstad i 1932. Og Quisling ble overfalt året etter, sier Dahl. Han sikter til det såkalte «pepperoverfallet» som det er omtrent opplest og vedtatt at Quisling selv arrangerte.

— Det at Arbeiderbladets redaktør og talere, med Johan Nygaardsvold i spissen, påsto at Quisling hadde diktet opp overfallet, tilhører mellomkrigstidens mer

IKKE OND: — Vi må legge bort bildet av den onde Quisling, sier Hans Fredrik Dahl. Igår lanserte han første bind av sin biografi over Vidkun Quisling, som spenner over tidsrommet 1887 til sommeren 1939. Professor Thomas Chr. Wyller karakteriserer boka som et viktig historieverk.

bisarre hendelser. Norsk arbeiderbevegelses tilknytning til Moskva i 1930-årene var heller ikke så uskyldig. Quisling klarte ikke å bevise sine påstander. Men å påpeke disse forhold er ikke det samme som å helgenforklare Quisling, sier Dahl.

— Er det riktig at Quisling tilbød arbeiderbevegelsen å organisere røde garder i 1920-årene?

— Quisling ble nok misforstått. Han ønsket å organisere en folkemilits basert på frivillige, hvor også arbeidere kunne være med. Jeg tror ikke han brukte ordet

røde garder, sier Dahl til Dagens Næringsliv. Disse påstandene regner han med at Arbeiderpartiets Martin Tranmæl og andre i arbeiderbevegelsen har kokt sammen. Men episoden var et uttrykk for at Quisling var radikal i 1925, og senere skiftet syn på den russiske revolusjonen.

Dahl legger vekt på Quislings egen selvforståelse i spørsmålet om hvorvidt Quisling skal kalles fascist eller nazist; Hans ideer om en korporativ forfatning var italiensk preget. Men Quisling mente fascisme var for italiensk og na-

sjonalsosialisme for tysk. Quisling var opptatt av en nasjonalisme som sprang ut av norske fjell og åkre. Han ønsket frihet for nasjonene til å danne Europas Forenede Stater. Han så sine ideer i motsetning til både liberalismen og marxismen, og mente historiens hjul ville rulle både over Høyres Carl J. Hambro og Arbeiderpartiets Johan Nygaardsvold. Men fra 1939 glir Quisling over i nasjonal-sosialisme, mener Dahl. □

Se anmeldelse side 33